

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Φιλοσοφία της παιδείας

Ενότητα 9^η: Γνώση & Εκπαίδευση

Ρένια Γασπαράτου

Σχολή Ανθρωπιστικών & Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης & της Αγωγής στην Προσχολική
Ηλικία

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Σκοποί ενότητας

- να συζητηθεί η γνώση ως στόχος της εκπαίδευσης
- να συζητηθούν τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία αποφασίζουμε τι να διδάσκουμε
- να περιγραφούν οι 3 οπτικές:
 - η μεταμοντέρνα οπτική
 - η κριτική οπτική
 - η αληθειοκρατική οπτική

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Περιεχόμενα ενότητας

- Στην παρούσα ενότητα συζητάμε με ποιο κριτήριο θα πρέπει να αποφασίζουμε τι να διδάσκουμε

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

- μετάδοση γνώσης
- ο βασικός εκπαιδευτικός στόχος από τον οποίο εξαρτώνται και όλοι οι άλλοι
- το βασικό κίνητρο για την εκπαίδευση
- ο βασικός λόγος για τον οποίο χρειάζεται εκπαίδευση για να γίνει κανείς εκπαιδευτικός

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Όμως, με ποιό κριτήριο αποφασίζουμε τι να διδάσκουμε;

- η μεταμοντέρνα οπτική
- η κριτική οπτική
- η αληθειοκρατική οπτική

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η μεταμοντέρνα οπτική

Η γνώση ως κοινωνική σύμβαση (concensus)

“Οι περισσότεροι από εμάς ... έχουμε μια επιστημική κατανόηση της γνώσης. Η γνώση είναι μια οντότητα την οποία μεταφέρουμε από το ένα κεφάλι στο άλλο Η συνεργατική μάθηση θεωρεί αντιθέτως ότι η γνώση είναι ένα consensus, μια συμφωνία μεταξύ των μελών της κοινότητας- κάτι το οποίο οι άνθρωποι κατασκευάζουν παρέα όταν καταφέρνουν να συμφωνήσουν” (K. Bruffee)

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η μεταμοντέρνα οπτική

Η γνώση ως κοινωνική σύμβαση (consensus)

“Στη συνεργατική μάθηση οι δάσκαλοι δεν λένε στους μαθητές ποια είναι η «σωστή» απάντηση, διότι υπάρχει η παραδοχή ότι καμία απάντηση δεν είναι απολύτως σωστή. Κάθε «σωστή» απάντηση απεικονίζει το consensus μιας δεδομένης χρονικής στιγμής σε μια δεδομένη κοινότητα ειδικών: μαθηματικών, ιστορικών, χημικών, κοινωνιολόγων ή οτιδήποτε άλλο.” (K. Bruffee)

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η μεταμοντέρνα οπτική

Η γνώση ως κοινωνική σύμβαση (concensus)

- έμφαση στην πολυπολιτισμικότητα και κριτική στον πολιτισμικό ιμπεριαλισμό
- κριτική στην διδαχή
- κριτική στον δογματισμό
- έμφαση στην συνεργατική μάθηση
- η γνώση ως κοινωνική κατασκευή

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η μεταμοντέρνα οπτική

Η γνώση ως κοινωνική σύμβαση (concensus)

Όμως:

- είναι αληθές ό,τι θεωρεί η (οποιαδήποτε) κοινωνία ως αληθές;
- πώς θα αποφασίσουμε τι θα διδαχθεί/ ποιόν θα προσλάβουμε;
- από που αντλεί το κύρος του ένας εκπαιδευτικός;

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η κριτική οπτική

Εξάσκηση στην κριτική σκέψη

- κριτική στη διδαχή
- κριτική στον δογματισμό
- έμφαση στις μεθόδους δικαιολόγησης των πεποιθήσεών μας

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η κριτική οπτική

Εξάσκηση στην κριτική σκέψη

Όμως,

- τι είναι η κριτική σκέψη;
- πόση κριτική σκέψη;
- πόση δικαιολόγηση;

- Η δικαιολόγηση χρειάζεται ένα τέλος (έναν σκοπό)
- Ποιος ο στόχος της δικαιολόγησης;

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεπιοθήσεών μας

- εξάσκηση στην κριτική σκέψη
- αναζήτηση οικουμενικών κριτηρίων αξιολόγησης των θεωριών & των γνωστικών αντικειμένων που θα ενταχθούν σε ένα πρόγραμμα σπουδών

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεποιθήσεών μας

“Η εκπαίδευση προϋποθέτει διδασκαλία, η διδασκαλία προϋποθέτει γνώση. Η γνώση προϋποθέτει αλήθεια. Η αλήθεια είναι η ίδια παντού. Άρα και η εκπαίδευση θα πρέπει να είναι η ίδια παντού” (R.M. Hutchins)

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεποιθήσεών μας

Όμως, ποιές από όλες τις “αλήθειες” θα διδάξω;

Τα πρωτεύοντα αγαθά (Rawls, Goldman):

- ο,τιδήποτε μου χρειάζεται για ένα λογικό πλάνο ζωής
- θεμελιώδεις γνώσεις, οι οποίες θα μου είναι χρήσιμες, ό,τι κι αν αποφασίσω να κάνω/ να γίνω/ να μάθω στο μέλλον

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεποιθήσεών μας

Οικουμενικά κριτήρια σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα;

Ναι, ειδικά σε μια υδρόγειο σφαίρα που όλο και περισσότερο συρρικνώνεται (λόγω παγκοσμιοποίησης, ΜΜΕ, διαδικτύου κ.λπ.), ο καθένας μας θα πρέπει να εκπαιδεύεται ως πολίτης του κόσμου (A. Goldman, M. Nussbaum)

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεποιθήσεών μας

Και (ότ)αν υπάρχουν πολλές απόψεις, με ποιο κριτήριο γίνεται η επιλογή;

- Να διδάσκεται η διαφωνία!
- Να αναζητούνται οι πιο καλά θεμελιωμένες απόψεις

Γνώση & εκπαίδευση

Η αληθειοκρατική οπτική

Εξάσκηση στην αναζήτηση κριτηρίων αξιολόγησης των πεποιθήσεών μας

Αν υπάρχουν πολλές απόψεις, με ποιο κριτήριο γίνεται η επιλογή;

- Υπάρχουν τριών ειδών ισχυρισμοί:
 - αυτοί που θεμελιώνονται καλύτερα βάσει τεκμηρίων
 - αυτοί που τεκμηριώνονται λιγότερο από τα τεκμήρια αλλά λύνουν κάποια σημαντικά προβλήματα και
 - κάποιοι οι οποίοι δεν τεκμηριώνονται καθόλου (P. Kitcher)
- Οι τελευταίοι δεν θα πρέπει να διδάσκονται

P. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Γνώση & εκπαίδευση

Μετάδοση γνώσης:

- μετάδοση αληθών και δικαιολογημένων πεποιθήσεων
- μετάδοση πρακτικών που οδηγούν σε αληθείς και δικαιολογημένες πεποιθήσεις

- ☑ Παιδαγωγικές πρακτικές ανάλογες με το γνωστικό αντικείμενο
- ☑ Διάλογος, κριτική σκέψη
- ☑ Διδασκαλία
- ☑ Πολυπολιτισμικότητα
- ☑ Κριτήρια με το ιδανικό της αλήθειας από τους ειδικούς

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Πηγές & βιβλιογραφικές προτάσεις

Ελληνόγλωσση

Γασπαράτου, Ρ. (2014). *Φιλοσοφία της Παιδείας, Σημειώσεις Πανεπιστημιακών Παραδόσεων*. ΤΕΕΑΠΗ, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Ξενόγλωσσες

Bruffee, K. (1993). *Collaborative Learning*. J.Hopkins Univeristy Press.

Carr, D. (2003). *Making Sense of Education*. Routledge [part II].

Goldman, A.I. (2003). Education. Στο *Knowledge in a Social World*. Clarendon Press.

Hand, M. (2010). What should go on the curriculum? Στο R. Bailey, (Ed). *The Philosophy of Education*. Continuum International Press.

Nola, R. & Irzik, G. (2006). *Philosophy, Science, Education and Culture*. Springer.

Rawls, J. (1971). *Theory of Justice*. Oxford University Press.

Ρ. Γασπαράτου

Φιλοσοφία της παιδείας

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου της διδάσκουσας.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Αναφοράς

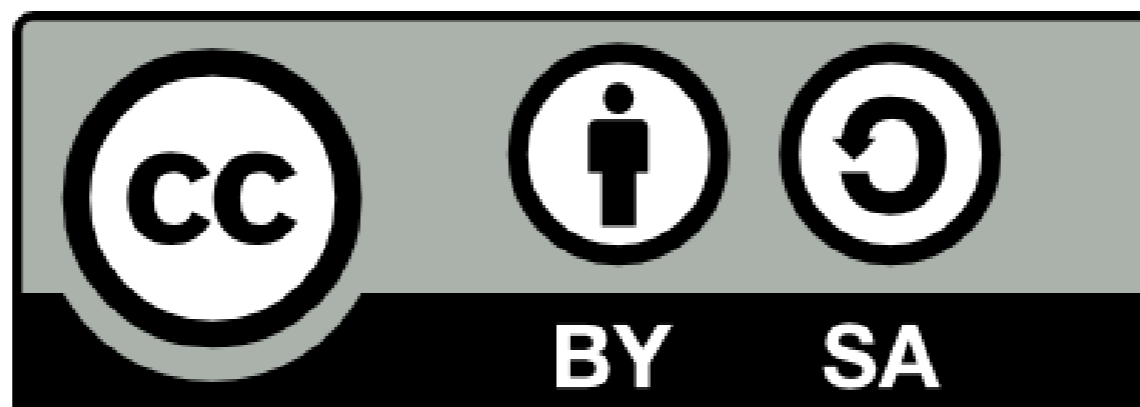
- Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Ρένια Γασπαράτου, «Φιλοσοφία της Παιδείας». Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.upatras.gr/courses/PN1471/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση.

Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Σύμφωνα με αυτήν την άδεια ο δικαιούχος σας δίνει το δικαίωμα να:

Μοιραστείτε — αντιγράψετε και αναδιανέμετε το υλικό

Προσαρμόστε — αναμείξτε, τροποποιήστε και δημιουργήστε πάνω στο υλικό για κάθε σκοπό

Υπό τους ακόλουθους όρους:

Αναφορά Δημιουργού — Θα πρέπει να καταχωρίσετε αναφορά στο δημιουργό , με σύνδεσμο της άδειας

Παρόμοια Διανομή — Αν αναμείξετε, τροποποιήσετε, ή δημιουργήσετε πάνω στο υλικό, πρέπει να διανείμετε τις δικές σας συνεισφορές υπό την ίδια άδεια όπως και το πρωτότυπο